

LIC zet in op vernieuwing

Allan McPherson: 'Ons vertrouwen in de internationale fokkerij is afgenomen'

In 2001 was LIC de eerste ki-organisatie die startte met het testen van kruisingsstieren. De Nieuw-Zeelandse ki heeft meer bijzondere projecten. LIC kruist koeien met jaks om de drachtduur te verkorten en berekent indexen voor koeien die een keer per dag worden gemolken.

Zijn stamboom bevat invloeden van holstein, jersey en ayrshire. Die ongewone afstamming vormt voor Scotts Northsea geen beletsel om het klasement voor Breeding Worth (BW), de Nieuw-Zeelandse totaalindex, aan te voeren. Northsea is een van de paradepaardjes van LIC, de grootste veeverbeteringsorganisatie van Nieuw-Zeeland met een marktaandeel van hoog in de zeventig procent. Fokkerijmanager Allan McPherson kijkt allang niet meer op van stieren met een bloedvoering als Northsea. Sterker nog, LIC was in 2001 de eerste ki-organisatie wereldwijd die startte met het testen van

kruisingsstieren. 'Er was veel vraag vanuit de markt', legt McPherson uit. 'Dat was voor ons veruit de belangrijkste reden om ermee te starten. Op de achtergrond speelde natuurlijk ook mee dat we ons op die manier konden onderscheiden van de concurrentie.' Per jaar doorlopen inmiddels 75 kruisingsstieren, bekend onder de naam KiwiCross, het testprogramma. 'De schatting is dat er dit jaar voor het eerst evenveel kruislingkalveren als holsteinkalveren worden aangehouden voor vervanging.' De 3,8 miljoen melkkoeien in het land bestaan volgens de jongste statistieken uit 2005-2006 voor 47 procent uit holsteins, 30,1 procent uit kruislingen,

14,6 procent uit jerseys en 7,3 procent uit ayrshires.

McPherson vindt het niet vreemd dat het fenomeen kruisen in Nieuw-Zeeland opgang maakt. Kruisen heeft in Nieuw-Zeeland een lange historie. 'Vroeger domineerden de jerseys in Nieuw-Zeeland. Begin jaren zeventig kwamen steeds meer overtollige kalveren uit de melkveehouderij terecht in de vleessector. Daarom kruisten de veehouders hun jerseys met holsteins. Maar wat bleek: de veehouders waren eigenlijk heel tevreden met deze koeien. Ze waren niet te groot, zwart van kleur en prima in productie. Bovendien profiteerden ze van de heterosis.'

Het met kruisen te behalen voordeel op het gebied van heterosis is inmiddels bijzaak voor LIC. 'Het gaat ons erom een stier te fokken met de hoogste genetische waarde. Het maakt ons niet uit van welk ras die stier uiteindelijk is. Elke koe die economisch is, is een goede koe; zo redeneert een Nieuw-Zeelandse melkveehouder.'

Allan McPherson: 'Ongeveer 85 procent van het sperma dat we verkopen is vers sperma'

Stiermoeders met 5000 kg melk
Behalve kruisingsstieren zet LIC jaarlijks ook 140 holsteinstieren en 85 jerseyestieren in. De stiervaders zijn voor het grootste deel van Nieuw-Zeelandse afkomst. 'Ons vertrouwen in de internationale fokkerij is afgenomen. In 1995 had vijftig

procent van onze proefstieren een buitenlandse vader. Nu ligt dat percentage ergens tussen de vijf en tien procent. Ons systeem van werken met veel gras en een seizoensgebonden afkalfpatroon wordt naar schatting wereldwijd in ongeveer tien procent van de melkveehouderij toegepast. Dat systeem vergt een ander type koe, die bijvoorbeeld op vruchtbaarheid sterk scoort. Er zijn in het buitenland ongetwijfeld dieren die goed presteren onder Nieuw-Zeelandse omstandigheden, maar de vraag is hoe je daarachter komt.'

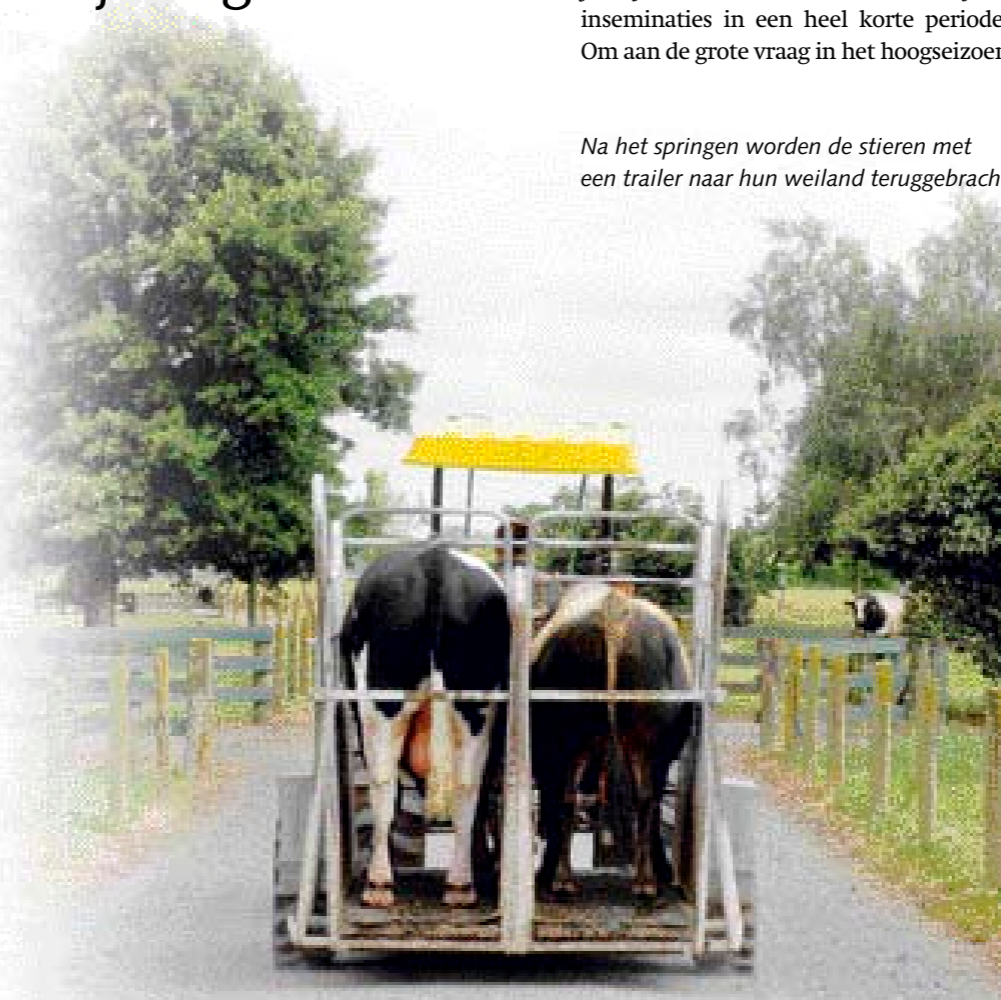
Eind jaren negentig testte LIC samen met HG een aantal proefstieren. 'Lang niet alle stieren pasten in ons systeem. De beste hebben het overleefd. Van een stier als Delta Nld Gerris, een Nordkapzoon, zijn in Nieuw-Zeeland flink wat zonen ingezet.'

Gebruikt LIC weinig importstieren, andersom geldt ook dat er vanuit het buitenland weinig interesse is voor Nieuw-Zeelandse genetica. 'Het is lastig om ons overschot kwijt te raken op de internationale markt. Als veehouders zien dat wij stiermoeders gebruiken met een gemiddelde productie van 5000 tot 6000 kg melk, komt dat vreemd over. Logisch dat ze daar niks van willen weten.'

Op een topdag 90.000 doses

Jaarlijks verricht LIC ruim drie miljoen inseminaties in een heel korte periode. Om aan de grote vraag in het hoogseizoen

Na het springen worden de stieren met een trailer naar hun weiland teruggebracht

te voldoen, werkt LIC met vers sperma. Zo kunnen van elke sprong meer rietjes verspoten worden. 'Ongeveer 85 procent van het sperma dat we verkopen is vers sperma. Op een topdag versturen we 90.000 doses', vertelt McPherson. 'Van een topstier verkopen we in één seizoen tussen de 300.000 en 350.000 doses.' Van drie stieren verkocht LIC meer dan een miljoen doses. Een daarvan, SRB Collins Royal Hugo, bereikte die mijlpaal al op zevenjarige leeftijd.

Een keer per dag melken

Het testen van kruisingsstieren gaf het al aan, de Nieuw-Zeelandse veeverbeteringsorganisatie LIC schuwt vernieuwing niet. Zo heeft het bedrijf een index ontwikkeld om aan te geven welke stieren het best geschikt zijn voor veehouders die één keer per dag melken. Een kleine vijfhonderd veehouders kiezen daarvoor, voornamelijk vanwege gebrek aan personeel, maar ook omdat het land te ver van de melkstal ligt of simpelweg om een betere 'lifestyle' te realiseren. 'Het blijkt dat sommige dieren daarvoor beter geschikt zijn dan andere. Grof gezegd presteren dieren met hoge gehalten beter dan koeien die veel melk produceren. Jerseys doen het daarom beter dan holsteins. Uierdiepte is daarnaast een belangrijk kenmerk, omdat de koeien 24 uur melk in hun uiertorsen.'

Voor veehouders die één keer per dag melken, heeft LIC een 'pakket' geschikte stieren geselecteerd. Zo'n pakket is er ook voor veehouders die graag stieren willen gebruiken die zorgen voor een korte drachtduur. 'Om het seizoensgebonden patroon van afkalven aan te houden is het prettig om stieren te gebruiken die zorgen voor een korte drachtduur. We selecteren jaarlijks dertig stieren op dat kenmerk.'

Om de drachtduur nog verder te verkorten is LIC recent een proef gestart om melkkoeien te kruisen met jaks, een Aziatische rundersoort. De drachtduur van jaks is ongeveer 25 dagen korter dan van melkkoeien. Als de proef lukt, zou dat de veehouder een twee weken kortere tussenkalftijd opleveren. 'We zijn niet bang om ons te onderscheiden', vertelt McPherson. 'Mensen uit het buitenland zullen soms denken dat we hier niet goed bij ons hoofd zijn. Maar het Nieuw-Zeelandse systeem is gewoon anders.'

Inge van Drie